

LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

2022-11-18 Nr. SR-42/22

DĖL MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ STUDIJŲ VEIKLOS PASIEKIMŲ VERTINIMO KRITERIJŲ SVORIO KOEFICIENTŲ NUSTATYMO, DUOMENŲ STUDIJŲ PASIEKIMAMS VERTINTI TEIKIMO, STUDIJŲ VEIKLOS PASIEKIMŲ VERTINIMO, VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ UŽ STUDIJŲ VEIKLOS PASIEKIMUS SKIRSTYMO MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJOMS TVARKOS APRAŠO

Lietuvos studentų sąjunga (toliau – LSS), išnagrinėjusi LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) derinimui pateiktą aukštųjų mokyklų skatinamojo finansavimo tvarkos aprašą (toliau – projektas), teikia savo pastabas bei siūlymus.

LSS nuomone, dabartinis projektas, pateiktas derinimui, nėra iki galo atspindintis LR Vyriausybės programos nuostatas, kuriose nurodoma, jog aukštųjų mokyklų finansavimas bus siejamas su jų veiklos kokybės rodikliais.¹ Dabartiniame projekte nurodyti rodikliai yra orientuoti į kiekybinius aspektus, kurie nebūtinai koreliuoja su kokybės vertinimu.

Reaguojant į konkrečius rodiklius, nurodytus projekte, LSS siūlo:

Studijų rezultatyvumas – dabartinis nurodytas rodiklis, kuomet analizuojama studentų studijų baigimo laiku dinamika, nėra tinkamas. Remiantis Mokslo ir studijų įstatymo 62 straipsniu, studentai turi teisę išeiti akademinių atostogų dėl ligos, gydytoji ar gydytojų konsultacinei komisijai rekomendavus, arba dėl nėštumo ir gimdymo, vaiko priežiūros, taip pat kartą per studijų laikotarpį dėl asmeninių priežasčių. Taip pat studentai savo studijų metu gali atlikinėti ir karinę tarnybą, kas taip pat gali prailginti studijų laikotarpį. Atsižvelgiant, jog studentas gali dėl kelių priežasčių nebaigti studijų laiku bei

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/973c87403bc311eb8c97e01ffe050e1c>

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

siekiant vertinti kokybinį aspektą, LSS siūlo peržiūrėti šį rodiklį ir įvertinti galimybę naudoti studentų nubyrežimo įrankius, siekiant įvertinti ne tik kiekybinę išraišką, bet ir kokybinę.

Studijų tarptautiškumas – projekte šis rodiklis apibrėžiamas pasitelkiant mobilumo skaičius, ką LSS vertina teigiamai, tačiau kyla klausimas, dėl kokios priežasties buvo pasirinkta 15 kreditų riba. Kaip yra traktuojamas nuotolinis mobilumas, vasaros stovyklos, trumpalaikiai mainai ir kita. Prie šio kriterijaus LSS mano, jog turėtų būti skaičiuojami ir tarptautiniai studentai, atvykę pilnoms studijoms.

Studentų įdarbinimas į mokslo, meno ir studijų veiklas – atsiranda rizikos, jog studentai, nors ir bus įtraukiami į mokslo, meno ar studijų veiklas, bus labiau „statistiniai“ projektų dalyviai nei kuriantys pridėtinę vertę. Taip pat, bakalauro studijų studentai negali būti įdarbinami į dėstytojo poziciją, kadangi tai reikalauja magistro laipsnio. Darbas tik su Lietuvos mokslo tarybos projektais yra apribojantis, kadangi yra kitų iniciatyvų, tokių kaip *Horizon* ar kitų programų, į kurias gali būti įtraukiami studentai, todėl pats sąrašas turėtų būti išplečiamas, o kriterijų procentiniai svorio koeficientai bakalauro studijoms turėtų būti peržiūrėti.

Absolventų karjeros sėkmingumas – prie šio rodiklio yra nurodyta, jog „atėmus studentų, kurie turi pateisinamą priežastį neįsidarbinti, skaičių..“, nėra aišku, kas yra pateisinamos priežastys, dėl kurių studentas nebūtų įtraukiamas į statistiką. Nurodytos procentinės išraiškos pagal vidutinį darbo užmokestį taip pat neatitinka realybės, kadangi karjeros kelias gali būti įvairus ir nebūtinai nuo pirmų metų teikiantis atitinkamą atlygį. Šiai dienai įsidarbinus mokytoju, studentas taip pat netenkintų šio kriterijaus. Taip pat kyla klausimas, kaip bus apskaitomi studentai, kurie dirba pagal individualios veiklos, verslo liudijimo ar kitus formatus, kai formalaus įdarbinimo nėra. Taip pat, atsižvelgiant, jog universitetai siūlo kolegijas baigusiems studentams tęsti savo studijas magistrantūros programose, kyla klausimas, kaip traktuojamas studijų tęsimas aukštesnėje pakopoje ir kuri įstaiga gauna finansavimą.

Studijų prieinamumas – dabartiniame projekte nurodytos tik Valstybinio studijų fondo teikiamos socialinės stipendijos bei tikslinės išmokos neįgaliesiems. LSS nuomone, šis kriterijus atspindi tik labai mažą dalį realios situacijos, kadangi socialinės

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

stipendijos yra tik priemonė, skirta padėti studentams dalyvauti aukštajame moksle. Studijų prieinamumas, remiantis Bolonijos proceso Londono komunikatu² nurodo, jog studijų prieinamumas yra matuojamas patekimu į aukštąjį mokslą, studijavimu ir sėkmingu studijų baigimu, todėl nemanome, jog skirtų išmokų skaičius atspindi būtent šį kriterijų. Reikėtų atkreipti dėmesį į studijų proceso prieinamumą, gebėjimą prisitaikyti prie individualių studentų poreikių ir panašiai. Tai galima įgyvendinti vertinant studentų nuomonę apklausų formatu, stebint aukštųjų mokyklų vidines procedūras, siekiant padėti studentams studijų proceso metu.

LSS atkreipia dėmesį, jog dabartiniame projekte nėra pateikiama, kaip bus skaičiuojamos išmokos aukštosioms mokykloms. Nors ir nurodyti svertiniai koeficientai, nėra aišku, kaip aukštųjų mokyklų pateikti skaičiai pavirs į procentinę išraišką ir galiausiai į skiriamo finansavimo dydį. Projekte taip pat pastebima ir finansavimo disproporcija tarp kolegijų ir universitetų, kadangi universitetai gali pretenduoti į didesnę pinigų dalį, atsižvelgiant į kriterijus. Manome, jog turėtų būti atsižvelgiama į binarinės sistemos principus ir finansavimą skirti atitinkamai.

LSS mano, jog projektas reikalauja tolimesnių diskusijų su aukštosiomis mokyklomis bei socialiniais partneriais, siekiant įgyvendinti užsibrėžtus tikslus. Manome, jog derėtų eiti ne ultimatumų keliu, kuomet lydraštyje nurodoma, jog nepritarimo atveju sprendimas bus priimtas be socialinių partnerių, o ieškoti konstruktyvių būdų, kaip būtų galima rasti tinkamiausius sprendimus.

Prezidentas

Paulius Vaitiekus

² http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/2007_London_Communique_English_588697.pdf